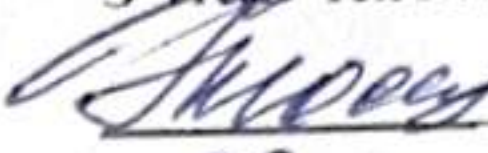

КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ, БУДІВНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ

Циклова комісія «Зелене будівництво і садово-паркове господарство»
Технологічне відділення

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОСА
«29» 08 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 206 Садово-паркове господарство

Освітньо-професійна програма Зелене будівництво і садово-паркове
господарство

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Освітньо-професійної програми

 Світлана МОСОЛОВА

2025 року

Методична комісія

 Ірина ТИМОШЕНКО

2025 року

Секретар методичної комісії

Тетяна КОСА

2025 року

Тетяна КОСА

КИЇВ – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Ландшафтознавство» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр.

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 206 Садово-паркове господарство

Освітньо-професійна програма Зелене будівництво і садово-паркове господарство

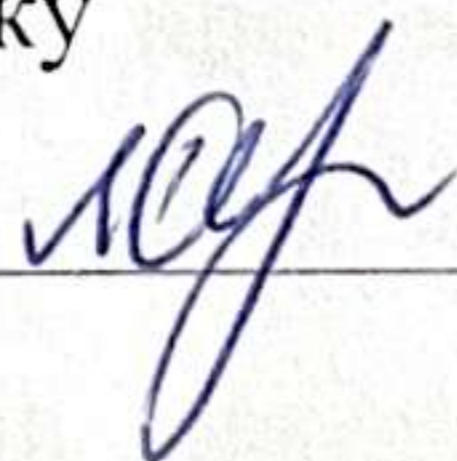
Робочу програму навчальної дисципліни уклав: Оніщенко М.В., викладач-фахівець

Робочу програму навчальної дисципліни «Ландшафтознавство»:

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії «Зелене будівництво і садово-паркове господарство»

Протокол № 2 від «27» серпня 2025 року

Голова циклової комісії

Галина ЯВОН

Погоджено

Гарантом освітньо-професійної програми

Світлана МОСОЛОВА

«27» серпня 2025 року

Розглянуто

Методист коледжу

Ірина ТИМОШЕНКО

«28» серпня 2025 року

Схвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» 08 2025 року

Голова методичної ради

Тетяна КОСА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни	Ландшафтознавство
Статус	Вибіркова компонента освітньо-професійної програми
Форма навчання	Денна
Мова викладання	Українська
Кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5/135
Індивідуальне завдання (курсова робота)	Не передбачено
Форма контролю	<i>Екзамен</i>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Ландшафтознавство»** є формування у студентів цілісного уявлення про ландшафти як природно-територіальні комплекси, розкриття їхньої будови, функціонування та розвитку. Вивчення курсу спрямоване на засвоєння закономірностей просторової організації та динаміки ландшафтів, а також на розвиток умінь застосовувати ландшафтний підхід у практичній діяльності, що охоплює раціональне природокористування, охорону довкілля, просторове планування та рекреацію.

Завдання навчальної дисципліни **«Ландшафтознавство»** полягає у оволодінні студентами базовими поняттями і термінами ландшафтознавства; вивченні структури географічної оболонки та ландшафтної сфери; аналізі компонентів ландшафту й особливостей їхніх взаємозв'язків. До завдань також належить ознайомлення з класифікацією та типологією ландшафтів, дослідженням ландшафтотвірних факторів і механізмів формування як природних, так і антропогенних комплексів. Окрему увагу приділено засвоєнню принципів і методів ландшафтної екології та моніторингу, розумінню

функціонування ландшафтів і природних процесів, а також усвідомленню ролі ландшафтної політики та законодавства у їхній охороні й раціональному використанні.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК4. ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК7. Здатність вчитись і оволодівати сучасними знаннями;

СК1. Здатність використовувати існуючі планово-картографічні матеріали в роботі, проводити фотофіксацію та обстеження об'єктів озеленення;

СК4. Здатність проєктувати, створювати та експлуатувати об'єкти садово-паркового господарства;

СК5. Здатність виконувати робочі креслення та ескізи об'єктів озеленення, складати пояснювальну записку;

СК6. Здатність використовувати сучасні комп'ютерні технології для моделювання ландшафтів та візуалізації проєктних рішень;

СК10. Здатність формувати дизайн внутрішнього та зовнішнього середовища з врахуванням сучасних викликів екологізації;

СК11. Здатність складати базову проєктно-кошторисну документацію на роботи з озеленення та благоустрою територій різного функціонального призначення;

СК12. Здатність підтримувати в належному стані об'єкти садово-паркового господарства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються програмні результати навчання відповідно до **ОПП**:

РН1. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій у сфері садово-паркового господарства.

РН4. Знаходити, збирати, впорядковувати та застосовувати фахову інформацію з різних джерел.

РН16. Застосовувати практичні навички з озеленення об'єктів різного функціонального призначення.

PH17. Застосовувати знання і вміння під час догляду за зеленими насадженнями в умовах комплексної зеленої зони населених місць.

Очікувані результати навчання:

Тема 1. Вступ до ландшафтознавства. Основні поняття і терміни

Знати визначення ландшафтознавства, ключові терміни та поняття, пов'язані з описом та класифікацією ландшафтів, історичні етапи становлення науки, основні методи дослідження (наприклад, картографічний, польовий, геоінформаційний аналіз), а також приклади практичного застосування знань ландшафтознавства у проектуванні та охороні природного середовища.

Тема 2. Поняття про оболонки Землі та ландшафтну сферу

Розуміти сутність основних оболонок Землі — літосфери, гідросфери, атмосфери та біосфери — та їх взаємодію у формуванні ландшафтної сфери. Знати, як взаємозв'язок цих оболонок визначає структуру та функціонування ландшафтів, а також практичну цінність знань про Землю для природоохоронної діяльності та планування територій.

Тема 3. Структура ландшафту та його компоненти

Знати визначення ландшафту, основні структурні елементи (рельєф, ґрунти, води, рослинний і тваринний світ, кліматичні умови) та їх взаємодію, принципи організації ландшафтів, закономірності взаємозв'язків між компонентами та практичне значення цих знань для природоохоронних і проектних робіт.

Тема 4. Класифікація та типологія ландшафтів

Знати методи та критерії класифікації ландшафтів, типи ландшафтів за природними характеристиками та основні особливості антропогенних ландшафтів, сучасні підходи до систематизації ландшафтів, міжнародні стандарти та значення Європейської ландшафтної конвенції для збереження та планування ландшафтів.

Тема 5. Ландшафтовірні фактори та їх роль у формуванні ландшафтів

Знати класифікацію та характеристику ландшафтовірних факторів, особливості їх взаємодії та вплив на формування ландшафтів. Розуміти роль геології, рельєфу, клімату, водних ресурсів, ґрунтів і рослинно-тваринного світу,

а також вплив антропогенних чинників на ландшафтні системи.

Тема 6. Ландшафтна екологія та її застосування

Знати основні принципи ландшафтної екології, методи її дослідження та приклади застосування у плануванні і управлінні земельними і водними ресурсами; як оцінювати функціонування ландшафтів, визначати екологічні проблеми та застосовувати отримані знання для розробки практичних рекомендацій щодо охорони і використання природних систем.

Тема 7. Функціонування ландшафтів та природні процеси

Знати основні процеси функціонування ландшафтів, включаючи вологообмін, мінеральний колообіг, газообмін, енергообмін та біогенні цикли. Розуміти закономірності динаміки та еволюції ландшафтів, механізми їх змін та фактори, що впливають на розвиток природних систем.

Тема 8. Ландшафтна політика та законодавство

Знати основні законодавчі та нормативні акти щодо охорони і використання ландшафтів, принципи ландшафтної політики та методи ландшафтного планування; положення Європейської ландшафтної конвенції та її вплив на формування національної ландшафтної політики.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до ландшафтознавства. Основні поняття і терміни

Ландшафтознавство як наукова дисципліна: визначення, історичний розвиток, основні поняття та терміни, методи дослідження ландшафтів, практичне значення науки та перспективи розвитку. Фундаментальні знання для подальшого вивчення ландшафтознавчих дисциплін і формування професійних компетентностей у галузі природоохоронного та ландшафтного планування.

Тема 2. Поняття про оболонки Землі та ландшафтну сферу

Основні оболонки Землі, їх характеристиками та взаємозв'язками, які формують ландшафтну сферу. Практичне значення вивчення цих оболонок для науки, природоохорони та планування територій, а також перспективи подальших досліджень у цій сфері.

Тема 3. Структура ландшафту та його компоненти

Структура ландшафту та його основних компонентів. Поняття

ландшафту, значення ландшафтознавства в науках про Землю, структура і складові ландшафтів, а також взаємозв'язки між компонентами, що формують цілісність природних систем.

Тема 4. Класифікація та типологія ландшафтів

Класифікації та типології ландшафтів. Динаміка і функціонування ландшафтів, принципи їх класифікації за природними і антропогенними ознаками, сучасні підходи до систематизації та вплив міжнародних стандартів, зокрема Європейської ландшафтної конвенції.

Тема 5. Ландшафтотвірні фактори та їх роль у формуванні ландшафтів

Природні складові (геологічна основа, рельєф, клімат, водні об'єкти, ґрунти, біота) та антропогенний вплив, їх взаємодія та значення для структури та функціонування ландшафтів.

Тема 6. Ландшафтна екологія та її застосування

Ландшафтна екологія як наукова дисципліна, її принципи, методам дослідження та практичному застосуванню. Функціонування ландшафтів, управління земельними та водними ресурсами, виклики та перспективи розвитку ландшафтної екології, а також практичні рекомендації щодо раціонального використання природних систем.

Тема 7. Функціонування ландшафтів та природні процеси

Функціонування ландшафтів та природним процесам, що визначають їх розвиток і динаміку. Зміни ландшафтів, вологообмін, мінеральні, газові та енергетичні цикли, біогенний колообіг, а також еволюція та закономірності розвитку ландшафтів у часі.

Тема 8. Ландшафтна політика та законодавство

Правове регулювання використання і охорони природних ландшафтів, принципи ландшафтного планування, національні та міжнародні стандарти, зокрема Європейська ландшафтна конвенція, та роль політики у забезпеченні сталого розвитку територій.

Екзамен.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Денна форма навчання

№ заняття	Назви тем	Кількість годин						Рекомендовані джерела інформації
		Денна форма навчання						
		усього	у тому числі					
лекції	практичні		лабораторні	семінарські	самостійна робота			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
III навчальний рік, семестр V-VI								
Тема 1. Вступ до ландшафтознавства. Основні поняття і терміни		15	10	-	-	-	5	
1	1.1. Визначення ландшафтознавства як науки.	15	10	-	-	-	5	Ландшафтознавство : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю» / Л.М. Шевчук., О.Л. Герасимчук, Л.А. Васильєва. – Електронні дані. – Житомир : Житомирська політехніка, 2024. – 138 с.
2	1.2. Історичний огляд розвитку ландшафтознавства.							
3	1.3. Основні поняття і терміни ландшафтознавства.							
4	1.4. Методи дослідження ландшафтів.							
5	1.5. Практичне значення ландшафтознавства.							
	1.6. Підсумки та перспективи розвитку ландшафтознавства.							
Тема 2. Поняття про оболонки Землі та ландшафтну сферу		15	10	-	-	-	5	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
6 7 8 9 10	2.1. Вступ. 2.2. Основні оболонки Землі. 2.3. Взаємодія та взаємозв'язок оболонки Землі. 2.4. Значення вивчення оболонки Землі та ландшафтної сфери. 2.5. Перспективи подальших досліджень оболонки Землі.	15	10	-	-	-	5	Ландшафтознавство : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю» / Л.М. Шевчук., О.Л. Герасимчук, Л.А. Васильєва. – Електронні дані. – Житомир : Житомирська політехніка, 2024. – 138 с.
Тема 3. Структура ландшафту та його компоненти		15	10	-	-	-	5	
11 12 13 14 15	3.1. Значення ландшафтознавства в науках про Землю. 3.2. Поняття ландшафту. 3.3. Структура ландшафту. 3.4. Основні компоненти ландшафту. 3.5. Взаємозв'язки між компонентами.	15	10	-	-	-	5	Ландшафтознавство: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю» / Л.М. Шевчук., О.Л. Герасимчук, Л.А. Васильєва. – Електронні дані. – Житомир: Житомирська політехніка, 2024. – 138 с.
Тема 4. Класифікація та типологія ландшафтів		15	10	-	-	-	5	
16 17 18 19 20	4.1. Функціонування та динаміка ландшафтів. 4.2. Основи класифікації ландшафтів. 4.3. Типологія ландшафтів за природними факторами. 4.4. Антропогенні ландшафти. 4.5. Сучасні підходи до класифікації ландшафтів. Європейська ландшафтна конвенція та її вплив.	15	10	-	-	-	5	Ландшафтознавство: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю» / Л.М. Шевчук., О.Л. Герасимчук, Л.А. Васильєва. – Електронні дані. – Житомир: Житомирська політехніка, 2024. – 138 с.
Тема 5. Ландшафтоутвірні фактори та їх роль у формуванні ландшафтів		15	10	-	-	-	5	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
21 22 23 24 25	5.1. Визначення та класифікація ландшафтовірних факторів. 5.2. Геологічна основа ландшафту. 5.3. Рельєф як ландшафтовірний фактор. 5.4. Клімат у формуванні ландшафтів. 5.5. Водні об'єкти та їх вплив. 5.6. Ґрунти як дзеркало ландшафту. 5.7. Біота в ландшафтній структурі. 5.8. Антропогенний фактор.	15	10	-	-	-	5	Ландшафтознавство: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю» / Л.М. Шевчук., О.Л. Герасимчук, Л.А. Васільєва. – Електронні дані. – Житомир: Житомирська політехніка, 2024. – 138 с.
Тема 6. Ландшафтна екологія та її застосування		15	10	-	-	-	5	
26 27 28 29 30	6.1. Вступ до ландшафтної екології. 6.2. Функціонування ландшафтів. 6.3. Застосування ландшафтної екології в управлінні земельними та водними ресурсами. 6.4. Методи дослідження в ландшафтній екології. 6.5. Виклики та перспективи ландшафтної екології. 6.6. Висновки та практичні рекомендації щодо застосування ландшафтної екології в управлінні земельними та водними ресурсами.	15	10	-	-	-	5	Ландшафтознавство: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю» / Л.М. Шевчук., О.Л. Герасимчук, Л.А. Васільєва. – Електронні дані. – Житомир: Житомирська політехніка, 2024. – 138 с.
Тема 7. Функціонування ландшафтів та природні процеси		15	10	-	-	-	5	
31 32	7.1. Зміни ландшафту. Функціонування ландшафту.	15	10	-	-	-	5	Ландшафтознавство: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю» / Л.М. Шевчук., О.Л.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
33 34 35	7.2. Особливості вологообміну. 7.3. Мінеральний колообіг, газообмін, енергообмін, біогенний колообіг. 7.4. Динаміка ландшафту. 7.5. Еволюція (розвиток) ландшафту.							Герасимчук, Л.А. Васільєва. – Електронні дані. – Житомир: Житомирська політехніка, 2024. – 138 с.
Тема 8. Ландшафтна політика та законодавство		15	10	-	-	-	5	
36 37 38 39 40	8.1. Вступ. 8.2. Правове регулювання використання та охорони природних ландшафтів. 8.3. Європейська ландшафтна конвенція. 8.4. Ландшафтна політика. 8.5. Правове регулювання ландшафтного планування.	15	10	-	-	-	5	Ландшафтознавство: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю» / Л.М. Шевчук., О.Л. Герасимчук, Л.А. Васільєва. – Електронні дані. – Житомир: Житомирська політехніка, 2024. – 138 с.
Усього годин		123	80	-	-	-	43	
Консультація		2						
Екзамен		10						
Разом годин за курс		135						

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Дайте визначення поняття «ландшафтознавство».
2. Що є предметом вивчення ландшафтознавства?
3. Які компоненти включає ландшафт як природна система?
4. Чим відрізняється об'єкт і предмет ландшафтознавчих досліджень?
5. У чому полягає міждисциплінарний характер ландшафтознавства?
6. Назвіть основних засновників ландшафтознавства як науки.
7. Які ідеї заклали Олександр фон Гумбольдт у розвиток ландшафтознавства?
8. Який внесок зробив Карл Ріттер у становлення ландшафтознавства?
9. Які чотири ієрархічні рівні природного поділу земної поверхні запропонував Фердинанд фон Ріхтгофен?
10. Хто вперше ввів термін «ландшафтознавство»?
11. У чому полягає значення праць Г.М. Висоцького для розвитку української ландшафтознавчої школи?
12. Який внесок зробив П.А. Тутковський у вивчення українських ландшафтів?
13. Що таке «урочище» і коли воно було введено в науковий обіг?
14. Які основні напрями сучасного розвитку ландшафтознавства в Україні?
15. Назвіть 8 класів антропогенних ландшафтів за класифікацією Г.І. Денисика.
16. Дайте визначення поняття «ландшафт».
17. Які є основні ознаки ландшафту?
18. Які структурні одиниці виділяють у ландшафті (фація, урочище, місцевість, зона, провінція)?
19. Поясніть поняття «фізіономічність ландшафту».
20. Які основні методи дослідження ландшафтів застосовує наука?
21. У чому полягає практичне значення ландшафтознавства?
22. Які перспективи розвитку ландшафтознавства ви можете назвати?
23. Що таке географічна оболонка Землі?
24. Які основні оболонки Землі ви знаєте?
25. Охарактеризуйте літосферу як складову ландшафтної сфери.

26. Яке значення має рельєф у формуванні ландшафтів?
27. Які особливості гідросфери як компонента ландшафту?
28. Яке значення атмосфери у функціонуванні ландшафтів?
29. Дайте характеристику біосфери як складової географічної оболонки.
30. Що таке ландшафтна сфера?
31. Чим ландшафтна сфера відрізняється від географічної оболонки?
32. Які межі має ландшафтна сфера у вертикальному напрямі?
33. Які головні чинники визначають верхню межу ландшафтної сфери?
34. Які чинники визначають нижню межу ландшафтної сфери?
35. Яке місце ґрунтового покриву у структурі ландшафтної сфери?
36. Чому ландшафтну сферу вважають найбільш інтегрованою оболонкою Землі?
37. Які взаємозв'язки існують між окремими оболонками Землі?
38. У чому проявляється єдність і цілісність географічної оболонки?
39. Як антропогенний чинник впливає на географічну оболонку та ландшафтну сферу?
40. Що таке географічна зональність?
41. Яке значення має клімат у формуванні ландшафтних зон?
42. Як співвідносяться широтна та вертикальна зональність?
43. Що таке азональні чинники і яку роль вони відіграють?
44. Яким чином географічна оболонка впливає на розвиток суспільства?
45. У чому полягає практичне значення знань про ландшафтну сферу?
46. Що таке структура ландшафту?
47. Які основні компоненти входять до складу ландшафту?
48. Яка роль літогенної основи у формуванні ландшафту?
49. Як рельєф впливає на особливості ландшафту?
50. Які функції виконує клімат як компонент ландшафту?
51. Дайте характеристику ґрунтового покриву в структурі ландшафту.
52. Як рослинність впливає на інші компоненти ландшафту?
53. Яке значення має тваринний світ у функціонуванні ландшафту?

54. Які особливості водних об'єктів як складових ландшафту?
55. Як проявляється взаємозв'язок між абіотичними і біотичними компонентами ландшафту?
56. Що таке фація і які її основні ознаки?
57. Дайте визначення поняття «урочище».
58. Чим відрізняється місцевість від урочища?
59. Що таке ландшафтна зона і як вона формується?
60. Які особливості має ландшафтна провінція?
61. Поясніть ієрархічну структуру ландшафтних комплексів.
62. Які рівні ландшафтної диференціації виділяють?
63. Що таке просторовість ландшафту?
64. Як проявляється динамічність ландшафту?
65. Що означає впорядкованість у структурі ландшафту?
66. У чому полягає поняття «фізіономічність ландшафту»?
67. Як антропогенні фактори змінюють структуру сучасних ландшафтів?
68. Яке значення має вивчення структури ландшафту для практичної діяльності людини?
69. Що таке класифікація ландшафтів?
70. Які основні підходи до класифікації ландшафтів існують?
71. У чому полягає генетична класифікація ландшафтів?
72. Які типи ландшафтів виділяють за генетичною класифікацією?
73. На чому базується морфологічна класифікація ландшафтів?
74. Які приклади морфологічних типів ландшафтів можна навести?
75. У чому суть комплексної класифікації ландшафтів?
76. Які основні таксономічні одиниці враховує комплексна класифікація?
77. Чим відрізняється зональна від азональної класифікації?
78. Що таке планетарний рівень ландшафтних комплексів?
79. Охарактеризуйте регіональний рівень ландшафтних комплексів.
80. Що таке локальний рівень ландшафтних комплексів?
81. У чому полягає значення класифікації ландшафтів у фізичній географії?

82. Які критерії враховуються при класифікації ландшафтів?
83. Як класифікація допомагає у картографуванні ландшафтів?
84. Що таке типологія ландшафтів і чим вона відрізняється від класифікації?
85. Які існують підходи до типології ландшафтів?
86. Як у типології враховуються зональні та азональні чинники?
87. Які завдання вирішує ландшафтне районування?
88. Що таке фізико-географічне районування і яке воно має значення?
89. Яке місце займають антропогенні ландшафти в класифікації?
90. Чому класифікація та типологія є важливою передумовою для ландшафтного планування?
91. Як класифікація ландшафтів може бути використана у природоохоронній діяльності?
92. Що таке ландшафтотвірні фактори?
93. Яку роль відіграє геологічна будова у формуванні ландшафтів?
94. Як рельєф впливає на характер ландшафтів?
95. Яке значення мають кліматичні чинники у розвитку ландшафтів?
96. Яким чином вода формує особливості ландшафтів?
97. Як ґрунти впливають на будову та функціонування ландшафтів?
98. Яке значення мають біотичні фактори (рослинність і тваринний світ) у формуванні ландшафтів?
99. У чому полягає роль антропогенних факторів у сучасному ландшафтоутворенні?
100. Як геологічні процеси відображаються у структурі ландшафтів?
101. У чому проявляється взаємозв'язок між рельєфом та гідрологічними умовами?
102. Яке значення має клімат у формуванні зональних відмінностей ландшафтів?
103. Як змінюється рослинний покрив під впливом кліматичних факторів?
104. Які приклади впливу людини на трансформацію ландшафтів ви знаєте?
105. Що таке ендогенні фактори і як вони впливають на ландшафти?
106. Що таке екзогенні фактори і яку роль вони відіграють?

107. Як поєднання природних та антропогенних факторів формує сучасні культурні ландшафти?
108. Яку роль у формуванні ландшафтів відіграють геологічні породи?
109. Чим відрізняється вплив клімату у різних географічних зонах?
110. Які наслідки має вирубка лісів для ландшафтних комплексів?
111. Як діяльність людини може спричинити деградацію ландшафтів?
112. Чому ландшафтотвірні фактори вважаються взаємопов'язаними?
113. Як відрізняється вплив природних і антропогенних факторів на ландшафти?
114. Яке практичне значення має вивчення ландшафтотвірних факторів?
115. Що таке ландшафтна екологія?
116. Які основні завдання ландшафтної екології?
117. У чому полягає міждисциплінарний характер ландшафтної екології?
118. Як співвідносяться поняття «ландшафтознавство» та «ландшафтна екологія»?
119. Які основні методи використовує ландшафтна екологія?
120. Що таке екологічна ємність ландшафту?
121. У чому полягає поняття «стійкість ландшафтів»?
122. Що таке «стабільність ландшафтних систем»?
123. Як антропогенне навантаження впливає на стійкість ландшафтів?
124. Які існують підходи до оцінки екологічного стану ландшафтів?
125. Що таке ландшафтний моніторинг?
126. Які показники використовують для оцінки стану ландшафтів?
127. У чому полягає роль ландшафтної екології у збереженні біорізноманіття? >
- Дарія Ігорівна: 128. Як знання ландшафтної екології застосовуються у природоохоронній практиці?
129. Яке значення має ландшафтна екологія для сталого розвитку?
130. Що таке рекреаційна екологія ландшафтів?
131. Як ландшафтна екологія допомагає у плануванні територій?
132. У чому полягає поняття «екологічна мережа» і як воно пов'язане з ландшафтами?

133. Як ландшафтна екологія може допомогти в адаптації до змін клімату?
134. Які приклади практичного застосування ландшафтної екології ви знаєте?
135. Чому вивчення екологічних функцій ландшафтів важливе для суспільства?
136. Як ландшафтна екологія враховує взаємодію природних і культурних ландшафтів?
137. Яке значення має міжнародна співпраця у сфері ландшафтної екології?
138. Що означає «функціонування ландшафту»?
139. Які основні природні процеси відбуваються в ландшафтах?
140. У чому полягає енергетичний обмін у ландшафтних системах?
141. Як здійснюється кругообіг речовин у ландшафті?
142. Яке значення має водний обмін у функціонуванні ландшафтів?
143. У чому полягає роль сонячної енергії у функціонуванні ландшафтів?
144. Як проявляється динаміка кліматичних процесів у ландшафті?
145. Які процеси відбуваються в ґрунтовому покриві ландшафту?
146. Які біологічні процеси є ключовими у функціонуванні ландшафтів?
147. Як взаємодіють абіотичні та біотичні процеси в межах ландшафту?
148. Що таке сукцесія і яке вона має значення для розвитку ландшафтів?
149. Як проявляється сезонна динаміка у функціонуванні ландшафтів?
150. Які типи кругообігів речовин виокремлюють у ландшафтах?
151. Що таке геохімічні потоки в ландшафті?
152. Які приклади катастрофічних природних процесів впливають на ландшафти?
153. У чому полягає роль антропогенних факторів у функціонуванні ландшафтів?
154. Як відбувається саморегуляція ландшафтних систем?
155. Що таке «резистентність» ландшафтів до зовнішніх впливів?
156. Як кліматичні зміни впливають на функціонування ландшафтів?
157. У чому полягає відмінність між стабільними та нестабільними ландшафтами?
158. Як природні процеси визначають межі ландшафтних комплексів?

159. Які методи використовують для вивчення функціонування ландшафтів?
160. Чому вивчення функціонування ландшафтів важливе для практичної діяльності людини?
161. Що таке ландшафтна політика?
162. Які основні завдання ландшафтної політики?
163. Яке значення має ландшафтна політика у сталому розвитку?
164. Що таке правове регулювання у сфері охорони ландшафтів?
165. Які міжнародні документи стосуються охорони ландшафтів?
166. Яке значення має Європейська ландшафтна конвенція?
167. Які основні принципи Європейської ландшафтної конвенції?
168. Як в Україні імплементуються міжнародні ландшафтні норми?
169. Які державні органи відповідають за реалізацію ландшафтної політики в Україні?
170. Які законодавчі акти України регламентують охорону та використання ландшафтів?
171. Що таке культурний ландшафт у правовому контексті?
172. Яке місце займає ландшафтне планування у законодавстві?
173. Як здійснюється охорона природних ландшафтів?
174. Які правові механізми передбачені для збереження?
175. Які проблеми існують у сфері правового регулювання ландшафтів в Україні?
176. Як ландшафтна політика пов'язана з екологічною політикою?
177. У чому полягає роль місцевих органів влади у збереженні ландшафтів?
178. Яке значення має інтеграція ландшафтної політики в регіональне планування?
179. Як законодавство регулює відповідальність за пошкодження ландшафтів?
180. Чому вивчення ландшафтної політики та законодавства є важливим для майбутніх фахівців?

6. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Технології навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування);
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (роз'яснення завдань);
- індивідуальна робота.

Методи оцінювання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- екзамен.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1 Шкала оцінювання результатів навчання за національною шкалою:

Національна шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння та навчання
«Відмінно»	Здобувач досконало володіє матеріалом усіх тем: від базових понять і термінів ландшафтознавства до класифікації та функціонування ландшафтів. Вільно користується науковою термінологією, логічно та системно пояснює взаємозв'язки між компонентами, демонструє знання історичного розвитку дисципліни, сучасних методів дослідження та нормативно-правових аспектів.	Здобувач уміє застосовувати набуті знання для аналізу прикладів з природоохоронної діяльності та територіального планування. Логічно обґрунтовує значення ландшафтознавства у практиці, орієнтується в міжнародних стандартах, здатний формулювати висновки та рекомендації щодо раціонального використання природних систем.
«Добре»	Здобувач добре засвоїв основні теоретичні положення курсу, вміє дати визначення ключових термінів і пояснити принципи функціонування ландшафтів. Орієнтується у класифікації та методах дослідження, але відповіді менш повні, подекуди поверхневі, іноді бракує логічної системності чи глибоких прикладів із практики.	Здобувач оже пов'язати теоретичні знання з практичними аспектами, зокрема у питаннях охорони та планування ландшафтів. Уміння застосовувати знання є, але відповіді менш розгорнуті, висновки не завжди обґрунтовані чи достатньо аргументовані.
«Задовільно»	Здобувач має загальне уявлення про дисципліну, знає окремі поняття та визначення, проте знання фрагментарні. Відповіді неповні, з можливими неточностями, спостерігається слабе розуміння взаємозв'язків між компонентами ландшафту та практичного значення науки.	Здобувач лише частково розуміє практичне значення дисципліни, застосовує знання поверхнево. Відповіді загальні, без прикладів, висновки слабкі та недостатньо пов'язані з матеріалом лекцій.
«Незадовільно»	Здобувач володіє лише окремими уривчастими знаннями, може відтворити кілька базових термінів або понять, але не розкриває їх суті. Відповіді непослідовні, з численними неточностями, відсутнє цілісне уявлення про дисципліну.	Здобувач має лише елементарне уявлення про практичне застосування знань, може навести дуже обмежені приклади, проте не здатен пояснити їх значення чи зробити висновки. Практична орієнтація у матеріалі відсутня.

7.2. Шкала оцінювання результатів навчання за системою ЄКТС:

Сума балів та всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю недоліків)
67-74	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальний критеріям)
35-59	незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела інформації:

1. В. М. Гуцуляк, Н. В. Максименко, Т. В. Дудар. Ландшафтна екологія : підручник / В. М. Гуцуляк [та ін.]. — Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. — 284 с. — [Електронний ресурс] URL: <http://elib.chdtu.edu.ua/e-books/4422>
2. Ландшафтознавство: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю» / Л.М. Шевчук., О.Л. Герасимчук, Л.А. Васільєва. – Електронні дані. – Житомир: Житомирська політехніка, 2024. – 138 с.
3. Яворський Б. І., Карабінюк М. М. – Ландшафтознавство. Практичний курс (навчально-методичний посібник), Ужгород: УжНУ «Говерла», 2023. 104 с.
4. Матковська С. І., Світельський М. М., Іщук О. В. – Ландшафтознавство (навчальний посібник), 2021, 144 с.

Допоміжні джерела інформації:

1. Гродзинський М. Д., Савицька О. В. Ландшафтознавство / М. Д. Гродзинський, О. В. Савицька. — Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. — 319 с.
2. Міхелі С. В. Українське ландшафтознавство: витоки, становлення, сучасний стан / С. В. Міхелі. — Київ: КНПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. — 416 с.
3. Самойленко В. М., Діброва І. О., Пласкальний В. В. Антропізація ландшафтів / В. М. Самойленко [та ін.]. — Київ: Ніка-Центр, 2018. — 232 с.
4. Шевчук Л. М., Герасимчук О. Л., Вісільєва Л. А. – Ландшафтознавство (навчальний посібник), 2025.
5. П'яткова А. В., Роскос О. М. – Ландшафтознавство: прикладні аспекти (навчально-методичний посібник), ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2020.

Інформаційні ресурси:

1. Навчально-методичний комплекс «Ландшафтна екологія» / Т. В. Дудар, А.

О. Падун. — Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2023. [Електронний ресурс], URL:
<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/60566>

2. Енциклопедія Сучасної України. Стаття «Ландшафти України». — URL:
<https://esu.com.ua/article-53161>

9. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ

Навчальний рік	Зміст внесених змін та доповнень	Номер протоколу засідання циклової комісії	Підпис голови циклової комісії